

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **A. D.**, zastoupen Mgr. Jiřím Klegou, advokátem se sídlem Bohumínská 1553, Rychvald, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 9. 2018, č. j. 18 Ad 16/2018 - 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci Mgr. Jiřímu Klegovi, advokátovi se sídlem Bohumínská 1553, Rychvald, **s e n e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 27. 3. 2018, č. j. X, žalovaná k námitkám žalobce změnila své rozhodnutí ze dne 31. 10. 2016, č. j. X tak, že se žalobci podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), od 18. 2. 2006 uvolňuje výplata částečného invalidního důchodu ve výši 4 925 Kč a provedla všechny postupné valorizace tohoto důchodu. Dále konstatovala, že se žalobcův částečný invalidní důchod od 1. 1. 2010 považuje za invalidní důchod pro invaliditu I. stupně podle čl. II. bodu 8 zákona č. 306/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále též „zákon č. 306/2008 Sb.“) a provedla všechny postupné valorizace tohoto důchodu. Současně uvedla, že doplatek částečného invalidního důchodu žalobci náleží dle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění ode dne 10. 10. 2009. Tímtéž rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 1. 3. 2018, č. j. X, podle

kteřého náleží žalobci v souladu s § 61a zákona o důchodovém pojištění, od 22. 2. 2018 namísto invalidního důchodu pro invaliditu I. stupně starobní důchod ve výši 7 215 Kč.

II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), který ji rozsudkem ze dne ze dne 6. 9. 2018, č. j. 18 Ad 16/2018 - 24, zamítl. Krajský soud nejprve rekapituloval průběh sporu žalobce se žalovanou včetně podstaty svých předchozích tří rozhodnutí v této věci. K jednotlivým žalobním námitkám pak uvedl, že žalovaná vycházela ve svém aktuálním rozhodnutí ze závěrů srovnávacího posudku posudkové komise MPSV ČR, pracoviště v Brně. Na jeho základě uvolnila žalobci výplatu částečného invalidního důchodu, přičemž v odůvodnění podrobně vysvětlila výpočet jeho výše a následné valorizace. Výši přiznaného důchodu žalobce nijak nerozporoval. Jeho námitky směřující vůči hodnocení zdravotního stavu ze strany posudkové lékařky MUDr. P. z Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné se tak zcela mýjí s rozhodovacími důvody žalované, která v napadeném rozhodnutí vycházela pouze z posudku srovnávacího. Jelikož žalobce požádal o uvolnění výplaty částečného invalidního důchodu dne 10. 10. 2014, postupovala žalovaná v souladu s § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, když doplatek přiznala ode dne 10. 10. 2009, tj. nejvýše pět let nazpět ode dne uplatnění nároku. Na tom nemůže nic změnit skutečnost, že žalobce po zamítnutí jeho žádosti o plný invalidní důchod odešel do Irska. Rovněž přeměna invalidního důchodu žalobce na důchod starobní nastala v souladu s § 61a odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, který má kogentní povahu. K tomuto kroku nebylo zapotřebí souhlasu žalobce ani pravomocné ukončení řízení ve věci námitek žalobce proti dřívějšímu rozhodnutí žalované ze dne 31. 10. 2016.

III.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. Dle stěžovatele je rozsudek krajského soudu v rozporu s jeho dřívějším rozhodnutím ze dne 16. 11. 2017, č. j. 18 Ad 23/2017 - 16, kterým bylo žalobci vyhověno, a tato věc zatím nebyla ukončena. Stěžovatel v žalobě nenapadal přeměnu invalidního důchodu ve starobní. Požadoval konečné rozhodnutí svého sporu se žalovanou, která se nevyjádřila k rozsudku č. j. 18 Ad 23/2017 - 16, respektive tak učinila až po podání stížnosti ministerstvu práce a sociálních věcí. Postoj žalované k jeho věci je determinován nesprávným posudkem o invaliditě stěžovatele ze strany lékařky P., respektive posudkové správy Karviná. Krajský soud měl zohlednit lékařský posudek MUDr. Š. z roku 2001, který potvrzuje, že stav stěžovatele je neléčitelný a zhoršuje se. Podle tohoto posudku měl být stěžovateli přiznán invalidní důchod bez kontrol a natrvalo. Měla by mu být vyplacena celá zadržovaná částka invalidního důchodu, nikoli pouze pět let zpětně. Žalovaná totiž pochybila, což potvrdil i krajský soud. Pochybení spatřuje v tom, že žalovaná není schopna doložit, že stěžovatel byl předvolán ke kontrole na posudkové komisi v roce 2006; a dále v tom, že invalidní důchod byl stěžovateli zrušený až v roce 2015, nikoli hned po zastavení platby důchodu.

IV.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že ve svém rozhodnutí vycházela ze srovnávacího posudku MPSV ČR v Brně ze dne 8. 6. 2016, dle něhož je stěžovatel bez přerušení částečně invalidní od 26. 3. 2001 do 31. 12. 2009 a od 1. 1. 2010 invalidní v prvním stupni. V posudku nebyla stanovena kontrolní lékařská prohlídka, protože platnost posudku je trvalá. Posudek přitom splňuje veškeré požadavky na něj kladené. Na jeho základě žalovaná obnovila výplatu částečného invalidního důchodu, jeho výši valorizovala, od 1. 1. 2010

pokračování

transformovala na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně a též jeho výši valorizovala. Komentáře týkající se MUDr. P. považuje za nepodložené. Stěžovateli rovněž nelze doplatit důchod již od 18. 2. 2006. Nedostavil se totiž na výzvu ke kontrolní lékařské prohlídce. V danou dobu sice žil v zahraničí, avšak tuto skutečnost žalované v zákonem stanovené lhůtě (ani později) nenahlásil. Jelikož se stěžovatel k prohlídce nedostavil, ani se neomluvil, žalovaná v souladu s § 53 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni rozhodování o pozastavení výplaty důchodu (dále též „zákon č. 582/1991 Sb.“) výplatu důchodu zastavila. Nárok na výplatu částečného invalidního důchodu žalobce uplatnil až po osmi letech, když dne 10. 10. 2014 požádal o nové prošetření zdravotního stavu. Na podkladě právního názoru krajského soudu vysloveného v rozsudku ze dne 28. 6. 2016, č. j. 19 Ad 14/2015 - 59, žalovaná obnovila výplatu částečného invalidního důchodu od 18. 2. 2006, a doplatila jej zpětně za dobu stanovenou dle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění (tj. 5 let zpětně od vznesení nároku). Žalovaná navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Ze správního spisu vyplynuly následující skutečnosti. Stěžovateli byl ode dne 26. 3. 2001 přiznán částečný invalidní důchod. Jeho výplata byla rozhodnutím žalované ze dne 27. 1. 2006 ode dne 18. 2. 2006 zastavena z důvodu nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu. Stěžovatel o výplatu znovu požádal dne 10. 10. 2014. Dne 18. 12. 2014 se stěžovatel podrobil lékařskému vyšetření, na jehož podkladě vydala Okresní správa sociálního zabezpečení v Karviné posudek ze dne 7. 1. 2015 (vypracovaný posudkovou lékařkou MUDr. P.), dle kterého byl stěžovatel shledán invalidním v prvním stupni až od 18. 12. 2014. Na základě tohoto posudku žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 1. 2015 stěžovateli odňala částečný invalidní důchod od 18. 2. 2006 a rozhodnutím ze dne 15. 6. 2015 zamítl jeho námitky. V navazujícím soudním řízení proti tomuto rozhodnutí provedl krajský soud dokazování posudkem Posudkové komise MPSV ČR v Brně ze dne 8. 6. 2016 (dále též „srovnávací posudek“), podle něhož byl stěžovatel částečně invalidní již od 26. 3. 2001 do 31. 12. 2009 a od 1. 1. 2010 je invalidní pro invaliditu I. stupně.

[8] Na základě těchto skutkových zjištění krajský soud rozhodnutí žalované ve věci odnětí důchodu rozsudkem ze dne 28. 6. 2016 zrušil a vrátil jí věc k dalšímu řízení. Dne 1. 4. 2016 vydala žalovaná další rozhodnutí, kterým stěžovateli přiznala invalidní důchod pro invaliditu I. stupně od 18. 12. 2014; námitky stěžovatele rozhodnutím ze dne 20. 6. 2016 zamítl.

[9] K podané žalobě krajský soud toto rozhodnutí rozsudkem ze dne 2. 3. 2017 opět zrušil a vrátil jí věc k dalšímu řízení s odkazem na závěry srovnávacího posudku. Žalovaná vydala dne 31. 10. 2016 rozhodnutí č. j. X, jímž změnila své rozhodnutí ze dne 21. 1. 2015 tak, že obnovila výplatu částečného invalidního důchodu stěžovateli. Rozhodnutím ze dne 13. 6. 2017 pak k námitkám stěžovatele toto rozhodnutí potvrdila.

[10] I toto rozhodnutí však krajský soud rozsudkem ze dne 16. 11. 2017, č. j. 18 Ad 23/2017 - 16, zrušil, a to pro podstatnou vadu řízení spočívající v tom, že žalovaná o nároku stěžovatele rozhodla autoremedurou, nikoliv v námitkovém řízení. Následně žalovaná vydala dne 27. 3. 2018 žalobou napadené rozhodnutí, kterým rozhodla o námitkách stěžovatele

proti jejímu rozhodnutí ze dne 31. 10. 2016. Tímto rozhodnutím změnila své rozhodnutí ze dne 31. 10. 2016 tak, že se stěžovateli od 18. 2. 2006 uvolňuje výplata částečného invalidního důchodu ve výši 4 925 Kč s tím, že se tento důchod považuje od 1. 1. 2010 za invalidní důchod pro invaliditu I. stupně. Žalovaná dále provedla všechny postupné valorizace tohoto důchodu, takže invalidní důchod stěžovatele od ledna 2018 činil 7 215 Kč. Dále uvedla, že doplatek částečného invalidního důchodu náleží stěžovateli ode dne 10. 10. 2009. Tímtož rozhodnutím žalovaná zamítla námitky stěžovatele a potvrdila své rozhodnutí ze dne 1. 3. 2018, č. j. X, podle kterého náleží stěžovateli od 22. 2. 2018 namísto invalidního důchodu pro invaliditu I. stupně starobní důchod ve výši 7 215 Kč. Toto poslední rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal a v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zamítl.

[11] Kasační stížnost je převážně tvořena argumentací, kterou stěžovatel uplatnil již v žalobě, a se kterou se krajský soud v napadeném rozsudku detailně vypořádal. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu pokládá za vhodné zdůraznit, že kasační stížnost představuje mimořádný opravný prostředek proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů. Stěžovatel je v ní v souladu s dispoziční zásadou povinen výslovně uvést jednotlivá skutková a právní tvrzení, z nichž dovozuje nezákonnost napadeného soudního rozhodnutí, a vymezit tak rozsah jeho přezkumu Nejvyšším správním soudem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005 - 74). Uvedení kasačních námitek není možné nahradit pouhým zopakováním či parafrází námitek uplatněných v odvolání nebo v žalobě, neboť odvolací a žalobní námitky směřují proti jiným rozhodnutím, než která jsou předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2007, č. j. 8 Afs 106/2006 - 58). Stěžovatel samozřejmě může v kasační stížnosti žalobní argumentaci (popřípadě argumentaci uvedenou v odvolání) zopakovat; například tehdy, pokud krajský soud argumentaci obsaženou v žalobě dostatečně nevypořádal, popřípadě neshoduje-li se stěžovatel s jejím skutkovým či právním posouzením. Vždy by však měl výslovně uvést, které závěry krajského soudu pokládá za nedostatečné, respektive nesprávné. Neučiní-li tak, je Nejvyšší správní soud oprávněn zabývat se posouzením zákonnosti rozsudku krajského soudu pouze v rovině obecné. V opačném případě by totiž popřel dispoziční zásadu a za stěžovatele by v podstatě domýšlel, v čem je napadené rozhodnutí nesprávné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2016, č. j. 3 As 137/2015 - 45). Nelze rovněž odhlédnout od toho, že stěžovateli byl pro řízení před Nejvyšším správním soudem za účelem ochrany jeho práv usnesením ze dne 30. 10. 2018 ustanoven zástupce z řad advokátů. Byla mu tedy poskytnuta kvalifikovaná právní pomoc profesionála, ve spolupráci s nímž mohl svou kasační argumentaci odpovídajícím způsobem upřesnit či doplnit. Toho stěžovatel nevyužil.

[12] Nejvyšší správní soud předně pro přehlednost konstatuje, že předmětem přezkumu ze strany krajského soudu bylo rozhodnutí žalované, které tato vydala právě v důsledku toho, že její předcházející rozhodnutí ve věci stěžovatele ze dne 13. 6. 2017, č. j. X, bylo rozsudkem krajského soudu ze dne 16. 11. 2017, č. j. 18 Ad 23/2017 - 16, zrušeno. Důvodem pro zrušení rozhodnutí žalované byly podstatné vady řízení, když žalovaná o nároku stěžovatele nerozhodla v námitkovém řízení. Žalovaná dle pokynu krajského soudu vydala v předmětné věci nové rozhodnutí v námitkovém řízení. Krajský soud pak k žalobě stěžovatele přezkoumal její rozhodnutí po věcné stránce a neshledal, že by se žalovaná dopustila namítaných pochybení. Jelikož krajský soud předcházející rozhodnutí žalované zrušil pouze pro vady řízení, zatímco v aktuálním rozsudku č. j. 18 Ad 16/2018 - 24 posuzoval její rozhodnutí po věcné stránce, nemohou si jeho právní závěry v těchto dvou rozsudcích nijak protiředit.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti zopakoval žalobní argumentaci brojící proti lékařskému posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné a požadavek na vyplacení důchodu zpětně za roky 2006 – 2016. Těmito námitkami se krajský soud podrobně zabýval a neshledal je

pokračování

důvodnými. Jelikož se stěžovatel v kasační stížnosti proti posouzení věci krajským soudem nikterak nevymezil, může zdejší soud posoudit zákonnost rozsudku krajského soudu pouze obecně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2017, č. j. 3 As 193/2014 - 37).

[14] V otázce posouzení zdravotního stavu Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu, z níž vyplývá, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 8. 3. 2017, č. j. 6 Ads 285/2016 - 38, shrnul, že: *„Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především.“*

[15] Ve věci stěžovatele byly po jeho návratu z ciziny postupně vypracovány tyto relevantní posudky. Nejprve vypracovala Okresní správa sociálního zabezpečení v Karviné posudek ze dne 7. 1. 2015. Na základě požadavku krajského soudu v řízení vedeném pod sp. zn. 19 Ad 14/2015 vypracovala Posudková komise MPSV v Ostravě druhý posudek ze dne 9. 12. 2015. Po jeho zpochybnění stěžovatelem nechal krajský soud v uvedeném řízení vypracovat od Posudkové komise MPSV ČR v Brně srovnávací posudek (ze dne 8. 6. 2016). Jak již uvedl krajský soud, ze spisu jednoznačně vyplývá, že žalovaná v nyní napadeném rozhodnutí vycházela právě a pouze ze závěrů srovnávacího posudku. Z něj vyplynulo, že stěžovatel byl nepřetržitě částečně invalidní od 26. 3. 2001 do 31. 12. 2009 a od 1. 1. 2010 je invalidní v prvním stupni invalidity, s tím, že platnost tohoto posudku je trvalá. Ze správního či soudního spisu nevyplývají žádné skutečnosti, které by tento posudek zpochybňovaly, ať již ve vztahu k jeho úplnosti, komplexnosti, správnosti závěrů či zastoupení lékařů. Proto ani kasační soud k přezkoumávání srovnávacího posudku ve smyslu výše uvedené judikatury nepřistoupil. Sám stěžovatel ostatně žádné námitky vůči závěrům srovnávacího posudku nevznesl. Opakovaně se vymezuje pouze vůči závěrům posudku prvního (které shledává neobjektivní a podhodnocující jeho zdravotní stav), v jehož důsledku sice správní orgán vydal rozhodnutí o odejmutí částečného invalidního důchodu (rozhodnutí ze dne 31. 10. 2016, č. j. X), toto však bylo následně zrušeno krajským soudem a nahrazeno napadeným rozhodnutím.

[16] Změnou systému invalidních důchodů, která proběhla na přelomu let 2009 a 2010, bylo zrušeno původní rozdělení invalidity na samostatně stojící invaliditu částečnou a plnou, a byla zavedena jediná forma invalidity vymezená třemi stupni. Tento systém byl zaveden z důvodu přesnějšího členění skupin následků dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu promítajících se do míry poklesu pracovní schopnosti (blíže k tomu srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 306/2008 Sb.). Pro přechod z dřívějšího systému na systém stávající byla v čl. II zákona č. 306/2008 Sb. vymezena přechodná ustanovení, která řeší transformaci částečné a plné invalidity na jednotlivé stupně invalidity dle nové systematiky (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 3 Ads 78/2013 - 25). Stupeň invalidity se v souladu s pravidly těchto přechodných ustanovení stanoví tak, že *[č]ástečný invalidní důchod, na který vznikl nárok před 1. lednem 2010, s výjimkou částečného invalidního důchodu uvedeného v bodě 9, se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 2009, považuje od 1. ledna 2010 za invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, byl-li důvodem částečné invalidity pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 50 %, a za invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně v ostatních případech. Dle § 39 zákona o důchodovém pojištění se jedná o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %.*

[17] Stěžovateli byl částečný invalidní důchod přiznán v roce 2001 na základě posudku MUDr. Š. a do roku 2006 také vyplácen. Srovnávací posudek potvrdil závěry tehdejšího posudku konstatováním, že přiznání částečné invalidity od 26. 3. 2001 v rozsahu 35 % bylo důvodné, a dále, že uznaná částečná invalidita svým rozsahem odpovídá invaliditě I. stupně ve smyslu přechodných ustanovení zákona č. 306/2008 Sb. Faktické hodnocení zdravotního stavu stěžovatele se tedy od přiznání částečného invalidního důchodu v roce 2001 nezměnilo. Ani změnou označení dávky při zachování procentního hodnocení invalidity nemohlo dojít (a nedošlo) ke zkrácení jeho práv.

[18] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou, že je stěžovateli neprávem zadržován důchod od roku 2006.

[19] K zastavení výplaty důchodu došlo rozhodnutím žalované ode dne 18. 2. 2006, protože se stěžovatel nepodrobil kontrolní lékařské prohlídce, ačkoliv k tomu byl dle § 12 písm. c) zákona č. 582/1991 Sb. žalovanou vyzván. Dle uvedeného ustanovení *orgány sociálního zabezpečení mohou vyzvat příjemce dávky sociálního zabezpečení podmíněně nepřiznivým zdravotním stavem a žadatele o tuto dávku, aby se podrobil vyšetření zdravotního stavu, popřípadě jinému odbornému vyšetření*. Stěžovatel se k tomu v žalobě vyjádřil v tom smyslu, že nepovažoval za potřebné s žalovanou osm let komunikovat, protože invalidní důchod mu byl přiznaný natrvalo a bez kontrol. Tento závěr stěžovatele však nemá oporu v zákoně. Konstatování posudkového lékaře, že postižení *je trvalé* či *bez kontrol*, nemá vliv na výše uvedenou povinnost podrobit se kontrolní lékařské prohlídce na vyzvání správního orgánu. Tato povinnost se týká všech příjemců obdobných dávek, § 12 citovaného zákona žádnou výjimku nestanoví. Žalovaná tedy nijak nepochybila, jestliže stěžovateli v důsledku nepodrobení se lékařské kontrole výplatu dávky ode dne 18. 2. 2006 zastavila.

[20] Stěžovatel požádal o uvolnění výplaty částečného invalidního důchodu teprve dne 10. 10. 2014, tj. po více než osmi letech od okamžiku, kdy mu tento přestal být vyplácen. Poté, co stěžovatel uplatnil svůj nárok, podrobil se vyšetření zdravotního stavu, na jehož základě byl vydán posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná (jehož závěry byly v rámci soudního řízení překonány srovnávacím posudkem). O závěry srovnávacího posudku žalovaná opřela napadené rozhodnutí a přiznala stěžovateli částečný invalidní důchod, včetně jeho zpětného uvolnění, a to v maximální délce pěti let předcházejících uplatnění nároku stěžovatelem. Žalovaná při posouzení nároku stěžovatele postupovala dle § 56 odst. 1 písm. b) věty druhé zákona o důchodovém pojištění, podle něhož *[d]ůchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně;* a doplatila stěžovateli důchod ode dne 10. 10. 2009. Toto rozhodnutí odpovídá zákonné úpravě, která je, jak již konstatoval krajský soud, kogentní, a správní orgán se od ní nemůže odchýlit. K souladu uvedené právní úpravy s Listinou základních práv a svobod se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 12. 2016, č. j. 3 Ads 279/2015 - 24. K obnově vyplácení důchodu, potažmo jeho zpětnému vyplacení, mohla žalovaná přistoupit až poté, co se stěžovatel o svůj nárok sám přihlásil a podrobil se zdravotní prohlídce a pouze za dobu, kterou jí určuje zákon. Vytýkaný negativní následek v podobě omezení doby, za niž lze vyplatit důchod zpětně, nastal primárně v důsledku neplnění zákonných povinností a nestřežení si svých práv ze strany stěžovatele.

[21] V závěru kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že žalovaná není schopná doložit, že byl ke kontrole na posudkové komisi v roce 2006 předvolán, a že invalidní důchod mu byl zrušen dodatečně v roce 2015, nikoli hned po zastavení platby. V tomto spatřuje pochybení žalované, které má za následek povinnost vyplacení celého jeho důchodu od roku 2006 [ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) věta poslední zákona o důchodovém pojištění: *Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen*

pokračování

v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení. Stěžovatel však tyto námitky neuvedl v žalobě ani v jejím doplnění. Jedná se tedy o nový důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud se proto touto námitkou s odkazem na § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat pro její nepřipustnost. Z procesní opatrnosti však kasační soud dodává, že spis žalované obsahuje dokument posudkové lékařky ze dne 17. 10. 2005, ve kterém uvádí, že se stěžovatel ani po opakovaném upozornění nepodrobil vyšetření zdravotního stavu. Rozhodnutím ze dne 27. 1. 2006 proto byla zastavena výplata částečného invalidního důchodu ve smyslu § 53 zákona o důchodovém pojištění (viz výše), nikoli odebrán důchod jako takový. Invalidní důchod byl stěžovateli odejmut až rozhodnutím ze dne 21. 1. 2015, č. j. X.

[22] Stěžovatel nevznesl žádné relevantní argumenty, jež by závěry učiněné krajským soudem v dané věci jakkoli zpochybnily. Lze konstatovat, že opakovaným stížnostem či námitkám stěžovatele bylo z větší části v průběhu řízení vyhověno: ať už se týče uznání částečné invalidity samotné či vypracování srovnávacího posudku, který přebírá závěry posudku z roku 2001 a který správní orgány vzaly za základ svého rozhodování. Nejvyššímu správnímu soudu tak není zcela zřejmé, čeho se stěžovatel snaží v tomto kontextu dále domoci. Omezení zpětné výplaty důchodu dobou nejvýše pěti let zakotvuje § 56 odst. 1 písmeno b) zákona o důchodovém pojištění a není v rozhodovací pravomoci žalované tuto dobu prodloužit. Jedinou výjimku tvoří situace, kdy by při výplatě dávky pochybila sama žalovaná. Takové pochybení zde však nebylo ani relevantně namítáno; nadto je třeba zohlednit, že právní úprava platná do 31. 12. 2008 úplnou reparační povinnost jako důsledek chybného postupu správního orgánu ani nestanovila a omezovala zpětné vyplacení dávky dobou tří let ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Právní úprava, která by činila dobu či výši doplatku důchodu závislou na tom, zda k nesprávnému vyměření důchodu nebo jeho odepření došlo zaviněním správního orgánu, spolu s prodloužením doby, za niž lze dávku přiznat či zvýšit zpětně, byla poprvé přijata až zákonem č. 306/2008 Sb. (srov. již zmiňovaný rozsudek č. j. 3 Ads 279/2015 - 24).

[23] Nejvyšší správní soud nijak nezlehčuje složitou životní situaci stěžovatele, k jejíž stabilizaci nepřispívají ani opakovaná rušení rozhodnutí správních orgánů krajským soudem. Nejvyšší správní soud má však za to, že právě vydáním napadeného rozhodnutí došlo k vyřešení věci stěžovatele, jak tento opakovaně požaduje ve všech svých podáních; došlo ke konečnému stanovení a vyčíslení důchodu, které odpovídá zákonné úpravě a zjištěnému zdravotnímu stavu stěžovatele.

[24] Nejvyšší správní soud neshledal v rozhodnutích žalované a krajského soudu ani žádné další vady, pro které by bylo nutno jejich rozhodnutí zrušit. Jejich závěry mají oporu v právní úpravě a správním spisu. Zdejší soud se s jejich hodnocením ztotožnil a plně je přebírá. S poukazem na shora uvedené Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení na základě § 60 odst. 2 s. ř. s.

[26] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 7 Ads 364/2018 - 15, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce k výzvě kasačního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 7 Ads 364/2018 - 18, nevyčísлил a nedoložil výši své odměny a náhrady hotových výdajů. Ze soudního spisu zároveň není patrný žádný úkon, který by bylo možné

podřadit pod § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nebylo tedy zjištěno, že by zástupci vznikly v řízení jakékoliv náklady či nárok na odměnu za zastupování. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že se odměna nepřiznává.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu